

2024-06-13

Biblioteksplan 2024-2027

SÄTERS
KOMMUN

Dokumentinformation

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Omfattar
Biblioteksplan 2024-2027	Plan	Sätters kommun
Dokumentägare	Dokumentansvarig	Publicering
Sektorchef kommunstyrelsen	Kulturchef	Säter.se
Beslutsinstans	Beslutad	Diarienummer
Kommunfullmäktige	2024-06-13, § 72	KS25024/0168

Författningsstöd
Revidering
Bör revideras senast

Innehåll

1	Sätters biblioteksplan 2024 – 2027	4
	Inledning.....	4
2	Sätters kommuns vision och strategiska mål	5
3	Kulturnämndens mål 2024 - 2027	5
4	Sätters biblioteks utvecklingsområden och dess omvärld under planperioden	6
4.1	Biblioteksverksamhet för ett tryggt samhälle	6
4.2	Biblioteket som plats för möten, skapande och hållbarhet	7
4.3	Ett samverkande lokalsamhälle	7
4.4	Förhållningssätt – Alla ryms	8
4.5	Mål och strategier	9
4.6	Demokrati	9
4.7	Delaktighet och bildning	11
4.8	Läsglädje och kreativitet	12
4.9	Uppföljning	13

1 Sätters biblioteksplan 2024 – 2027

Inledning

Biblioteksplanen för Sätters bibliotek visar verksamhetens inriktning 2024-2027. Sätters bibliotek består av tre bibliotek, huvudbiblioteket i Säter, Gustafs filialbibliotek och Stora Skedvi filialbibliotek.

I bibliotekslagen som trädde i kraft 2014 slås bland annat fast att:

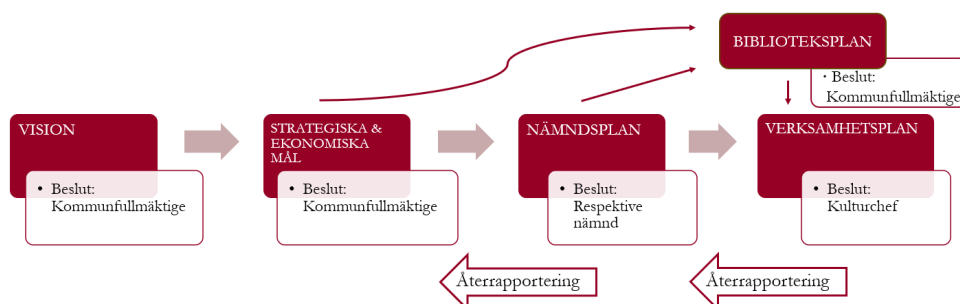
- Varje kommun ska ha ett bibliotek som är tillgängligt för alla, ett folkbibliotek.
- Biblioteken ska utan avgift ge allmänheten tillgång till litteratur oavsett publiceringsform.
- Barn och ungdomar, nationella minoriteter, personer med annat modersmål än svenska samt personer med funktionsnedsättning ska prioriteras.
- Kommuner och regioner ska anta biblioteksplaner.

Sätters biblioteksplan har dels sitt sammanhang i den målkedja som utgår från vision och strategiska mål beslutade av fullmäktige 2023 och uttrycker den förflyttning kommunen vill göra under mandatperioden. Dels bottnar planen i omvärldsbevakning och kompetens om utveckling och förändring inom biblioteksväsendet. Därmed säkerställer vi en framåtlutad biblioteksplan som är relevant för Säterbon.

Med biblioteksplanen som grund, formuleras årliga verksamhetsplaner och aktivitetsplaner som följs upp och återrapporteras till Kulturnämnden.

Barnkonventionen har beaktats i Sätters biblioteksplan. Barn och unga är prioriterade och ingår naturligt i aktiviteter kring demokrati, läsfrämjande, skapande, källkritik med mera.

Även äldre och personer med funktionsvariationer prioriteras för att till exempel motverka ensamhet och digitalt utanförskap, vilket är relevant och angeläget ur ett folkhälsoperspektiv.

1 Målkedjan för Biblioteksplanen

2 Sätters kommuns vision och strategiska mål

Kommunens vision:

- Vi bygger framtiden genom engagemang och samarbete.
- Vi skapar framtidstro och livskvalitet.
- Vi strävar mot ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle.

Utifrån denna vision har kommunen formulerat fyra strategiska mål:

- Ett rikare liv.
- En hållbar framtid.
- En omsorgsfull boendeutveckling.
- En serviceorienterad organisation.

Nämndplan för Kulturnämnden grundar sig på de strategiska målen, där flera av målen definierar bibliotekets roll för att styra mot kommunens strategiska mål samt hur dessa ska mätas och följas upp.

3 Kulturnämndens mål 2024 - 2027

- Kommunens tre bibliotek är inspirerande mötesplatser med fokus på bildning, läsglädje och källkritik.
- Personalen har kompetens och möjlighet att utveckla idéer för att prova nya arbetssätt som styr mot inriktningen.
- Bibliotekets familjeaktiviteter är gratis eller om det ej är möjligt, till självkostnadspris.
- Bibliotekets utbud av media, kompetens och lokaler är tillgängligt för samverkan med både socialnämnden samt barn och utbildningsnämnden.
- Aktiviteter på biblioteken har en uttalad hållbarhetskoppling.
- Biblioteken är ett folkbildande lok. Med det menas att biblioteken är plats för fler verksamheter att sprida information samt att information och kunskap på området ska finnas tillgängligt.
- Biblioteken ska vara säterbornas vardagsrum. Alla är välkomna och alla ska hitta ett sammanhang. Här studerar, pysslar, läser, arbetar och samtalar man.

4 Sätters biblioteks utvecklingsområden och dess omvärld under planperioden

Bibliotek ska vara en trygg plats för alla i samhället och vi strävar efter att fler personer besöker biblioteken och kan delta i verksamheten.

I vår omvärld finns utmaningar kring trygghet, ekonomi, informationsflöden och hållbarhet. Det ger effekter som påverkar biblioteken men innebär också möjligheter för biblioteken att bidra till ett hållbarare och tryggare samhälle.

Både demografin i vårt lokalsamhälle förändras och omvärlden förändras, ibland snabbt.

Den socioekonomiska förändring vi idag har lokalt och regionalt tas upp bland annat i *Socioekonomisk analys 2020: norra Mellansverige*. Befolkningsökningen har varit störst i åldersgruppen 80+. Att vi blir fler äldre över 80 år samt färre i arbetsför ålder ger effekter på samhället som biblioteken behöver förhålla sig till.

4.1 Biblioteksverksamhet för ett tryggt samhälle

Det finns ett behov av att stärka det demokratiska samtalet samt den demokratiska tryggheten och engagemanget. Digital delaktighet är också tydligt ett område som behöver stärkas. Bibliotek är en viktig del i detta arbete, med strategier för att på ett flexibelt sätt kunna ställa om och justera verksamheten för att möta aktuella behov.

En stark demokrati bygger på att människor är välinformerade, engagerade och kompetenta och kan fatta välgrundade beslut. För många människor spelar folkbiblioteken en avgörande roll för inhämtande av information och för kunskapsfördjupning, vilket i sin tur utgör förutsättningar för deltagande i både demokratiska beslutsprocesser och i det demokratiska samtalet.

[strategi-for-ett-starkt-biblioteksvarande-20222025.pdf](#) (kb.se) s. 22.

Biblioteket bedriver verksamhet som upprätthåller och säkerställer en nödvändig samhällsfunktion. Biblioteket är en plats där människor kan utföra viktiga ärenden vid bibliotekets datorer eller trådlösa nätverk, som tex myndighetskontakter, bankärenden, informationssökning och möjlighet till utskrifter. Utöver detta har biblioteket en viktig roll för att stärka människors kunskap om informationspåverkan och hemberedskap.

Ett öppet bibliotek är en förutsättning för många människors möjlighet att kunna ta del av samhället och klara sin vardag. I händelse av krig och kris är biblioteken i Säter informationspunkter för allmänheten.

4.2 Biblioteket som plats för möten, skapande och hållbarhet

Säters bibliotek är idag en mötesplats för kunskapsdelning, kreativitet och bildning. Genom Stärkta biblioteks-projekt har biblioteket förankrat nya verksamhetsområden och skapat en grund för fortsatt utvecklingsarbete i samklang med lokalsamhället. Säters bibliotek har ett DigidelCenter och ett Fixotek i sin verksamhet. DigidelCenter fokuserar på att stärka den digitala delaktigheten för Säterborna. Fixoteket är en plats för alla att skapa, testa teknik eller verktyg och samarbeta på.

Vi ser ett ökande behov av resursdelande ur ett hållbarhetsperspektiv, dels i hushållning av gemensamma resurser, dels kring tillgänglighet. Idag lånar biblioteket ut mycket mer än fysiska böcker, vårt bestånd består av fler typer av medier samt digitala och analoga verktyg för skapande. I Unescos folkbiblioteksmanifest lyfts vikten av att medier, tekniska lösningar och mer traditionella material finns tillgängligt för de som har behov av det.

Biblioteket arbetar utifrån kommunens mål kring hållbarhet och med koppling till Globala målen i Agenda 2030. Detta kan bidra både till lokalsamhället och den enskilde medborgarens möjlighet att genomföra en hållbar omställning. Här behöver biblioteket ytterligare bli en aktiv del av vårt samhälle, vilket kräver medskapande och proaktivitet. Då finns förutsättningar för lokala samarbeten där individer, grupper och föreningar ökar sin kunskap, engagemang och interaktion i dialog och handling.

Vi stärker upp fria och trygga mötesplatser med fler möjligheter till deltagande, skapande och trygghet. Erfarenheten visar på att när vi bygger relationer når vi mycket längre och det ger positiva följd effekter. Svensk biblioteksförerings rapport *Unga berättar* visar på rollen som relationer spelar för unga på bibliotek. Vikten av relationsbyggande rör förstås inte enbart unga utan är relevant för alla åldrar. Det krävs kontinuitet och långsiktighet för att bygga tillit och möjligheter till medskapande i verksamheten.

4.3 Ett samverkande lokalsamhälle

För att stärka biblioteksverksamheten i hela kommunen fortsätter vi utveckla verksamhet för att bjuda in fler grupper till biblioteken i Säter, Gustafs och

Stora Skedvi och främja människors delaktighet i utbud och aktiviteter. Att biblioteket finns på plats i Gustafs och Stora Skedvi ger en närhet till bibliotek för fler medborgare. För de personer som inte kan ta sig till biblioteken har vi möjlighet till kontakt på andra sätt.

Sätters bibliotek deltar och bidrar i nätverk kring biblioteksutveckling på regional nivå, kommunal samverkan och kunskapsutbyte på nationell nivå.

Sätters bibliotek ingår nu i Dalabiblioteken, ett samarbete för att stärka bibliotekens utbud till Dalarnas alla invånare. Vi har tillsammans ett större utbud och kan erbjuda fler digitala tjänster. Vi har också gemensamt en starkare kraft för att driva utvecklingen av bibliotekstjänster både regionalt och även nationellt.

I samverkan med länsbibliotek, barnhälsovård, förskolor och bibliotek i Dalarna genomför vi ett strategiskt arbete för att främja barns språkutveckling och läsglädje. I Säter har vi en upparbetad verksamhet som vänder sig till denna målgrupp, i samverkan kan vi lyfta fram det arbetet än mer.

4.4 Förhållningssätt – Alla rym

Sätters bibliotek är en demokratisk plattform för alla i lokalsamhället, där vi fokuserar på att alla ska finna sin plats, sitt utbud och ha sin röst.

Vår värdegrund på biblioteket är att Alla rym.

Vägvisare - Biblioteket ger vägledning genom både personliga och digitala möten.

Möjliggörare - Biblioteket är ett öppet rum för människors möten. Vi ska vara en möjliggörare för människors idéer.

Sätters bibliotek är en lärande och utforskande plats, med utrymme för att lära, misslyckas och lära nytt. Vi ska vara öppna för nya sätt att lära och uppleva, med en stark förankring i våra mål.

5 Mål och strategier

Bibliotekets tre målområden är *demokrati, delaktighet och bildning* samt *läsglädje och kreativitet* och utgår från kulturnämndens mål, kommunens vision och bibliotekslagen. I varje målområde beskriver vi strategier för att nå målen. I samtliga målområden inkluderar vi alla i lokalsamhället och fokuserar särskilt på våra prioriterade målgrupper.

5.1 Demokrati

- **Sätters bibliotek är till för alla i Säter, boende och besökande.**

Biblioteket ska hjälpa människor att få verktyg och kunskap för att tryggt kunna navigera vår gemensamma digitala vardag och delta i demokratiska processer.

Biblioteksrummet ska vara en välkomnande och tillgänglig plats för alla.

Biblioteket ska fungera både som mötesplats och som utgångspunkt för att fritt och anonymt kunna söka och få tillgång till information.

- **Vi lyfter delaktighet och hållbarhet**

Biblioteket ska bidra till ökad kunskap genom egen verksamhet, i samverkan med andra aktörer och genom att öppna upp än mer för allmänhetens initiativ. Sätters bibliotek arbetar mot de Globala målen inom Agenda 2030, specifikt målen gällande social och ekonomisk hållbarhet och kopplingar till områden som data som demokratisk resurs, delat lärande och möjliggöra möten för bättre resursanvändning. Sätters bibliotek arbetar för ökad digital delaktighet genom att minska exkludering i samhället. Vi lyfter även särskilt frågor kring folkhälsa i alla åldrar, utifrån en helhetssyn på människors välmående.

- **Vi ser biblioteket som en del i samhällets beredskap**

Sätters tre folkbibliotek är informationspunkter vid händelse av kris och krig om de vanliga kommunikationsvägarna inte fungerar. Biblioteket kan också bidra med informationsspridning vid andra större händelser. Bibliotekens funktion för att tillgängliggöra information och möjlighet till kommunikation är alltid viktig, men fyller en särskild funktion för personer som av olika skäl har svårt att kommunicera eller ta del av information.

Mål demokrati utifrån kommunens strategiska mål

1. Erbjuder ett tillgängligt och välkomnande biblioteksrum
2. Vidareutveckla ett faciliterande arbetssätt som tar vara på lokalsamhällets resurser och intressen
3. Att Sätters bibliotek deltar i samverkan på kommunal, regional och nationell/internationell nivå för att bidra till utvecklingen av biblioteksverksamheten
4. Utveckla bibliotekets handlingsplan för beredskapsarbete för att bidra till lokalsamhällets resiliens

5.2 Delaktighet och bildning

- **Vi stärker den digitala delaktigheten.**

DigidelCenter Säter ska vara en självklar plats för boende och besökande i kommunen som söker kunskap och stöd om digitala verktyg. Det ska också vara en arena för de aktörer som behöver nå ut till invånare och skapa dialog om sina digitala tjänster och verktyg.

DigidelCenter Säter använder digital innovation och erbjuder möjlighet att testa teknik med målet att utforska vår digitala vardag. Tillsammans hittar vi det lustfyllda lärandet och praktiska vägar framåt.

- **Vi erbjuder vägar till information och berättelser för alla.**

Vi arbetar med en bredd av medier, informationsverktyg och uttryckssätt för människor att tillgängliggöra sig kunskap och berättelser på olika sätt och när människor behöver dem. Oavsett funktionsvariation så ska vi kunna guida till tillgängliga medier. Bibliotek arbetar med lärande och människor lär sig på olika sätt; en del genom läsning, andra genom video och ytterligare andra genom att göra med händerna.

E-medier spelar en viktig roll i vårt arbete med att tillgängliggöra information och berättelser när människor har behov av det. Därför är det prioriterat för oss att våra låntagare har ett gott utbud av e-medier som tillhandahålls på ett enkelt sätt.

- **Vi skapar möjligheter till eget lärande.**

Biblioteket är en skapande plats där människor får uppleva att lära sig nya saker. Vi vill inspirera andra till att lära ut det som de är duktiga på och på så sätt bidra till det livslånga lärandet. Vi stärker varandra i vår nyfikenhet och ser att vi bidrar till människors egenkraft och möjlighet att lösa problem.

Mål delaktighet och bildning utifrån kommunens strategiska mål

- Nå fler grupper med behov av digital delaktighet och sprida kunskap och stöd kring vår digitala vardag
- Erbjud ett bredare medieutbud genom Dalabiblioteken och vara med och driva på utvecklingen av gemensamma bibliotekstjänster
- Erbjud verksamhet som leder till eget lärande och delande av kunskap

5.3 Läsglädje och kreativitet

- **Vi arbetar innovativt med läsning och läsfrämjande.**

Biblioteket ska lyfta läsglädje för alla och arbeta läsfrämjande, gärna i samverkan med andra aktörer. Genom nya arbetssätt och olika medier skapas möjligheter för fler att mötas i berättelser. Här utgår biblioteket från en gedigen grund av utbud och verksamhet för att även genomföra aktiviteter som leder till läsning på oväntade sätt. Att möta berättelser genom intressen, utifrån förmåga och nuläge skapar läsglädje.

- **Vi främjar kreativitet i olika former och oavsett medium.**

Biblioteket ska vara en plats för att upptäcka och ta del av berättelser oavsett medium, det skapas berättelser i tv-spel, filmer, böcker och på många andra sätt. Det ska vi främja och visa på en bredd i vårt utbud. Biblioteket följer medieutvecklingen och kan inspirera till nya sätt att ta del av eller skapa berättelser. I vårt Fixotek arbetar vi för att bredda bilden av vad biblioteket kan låna ut och på så sätt erbjuder vi fler ingångar till lärande och kreativitet.

- **Vi underlättar och ger förutsättningar för människors skapande.**

Biblioteket ska vara en kreativ plats som lyfter fantasin och ger människor en ökad livskvalitet genom medier, kultur, kreativitet och eget skapande. Medskapande stärker både känslan av delaktighet i samhället och den egna självkänslan.

Fixoteket utvecklas vidare som en plats för eget skapande och eget inflytande till utbud och verksamhet, det är en öppen plats för människors fantasi och lärande.

Mål läsglädje och kreativitet utifrån kommunens strategiska mål

- Erbjuda en bredd av läsfrämjande aktiviteter, samt utveckla fler innovativa sätt att skapa läsglädje genom möten med berättelser
- Fördjupa vårt utbud av medieformat och verktyg
- Vidareutveckla Fixoteket som plats för eget skapande, delaktighet och möten

6 Uppföljning

Uppföljning av vårt arbete görs både löpande och årligen utifrån Kulturnämndens nämndplan.

Vi rapporterar in verksamhetsstatistik till Sveriges officiella biblioteksstatistik som samlas in av Kungliga biblioteket.

Vi rapporterar personal och övriga kostnader till SCB, vilket ger oss mätetal och jämförelsetal att följa upp i t ex Kolada.

Dessutom följer vi upp antal besök, kostnader samt genomförda aktiviteter. Detta kopplar vi till kommunens mål och strategier.